

Людмила Андрієвська,
адвокат,
викладач кафедри
цивільно-правових дисциплін
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ЗАПРОВАДЖЕННЯ МЕДІАЦІЇ ЯК АЛЬТЕРНАТИВНОЇ ФОРМИ ВИРІШЕННЯ ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВИХ СПОРІВ

Як засвідчує міжнародний досвід, альтернативне вирішення правових спорів дає можливість ефективно врегулювати спори, в результаті яких сторони укладатимуть угоду, що сприятиме вирішенню конфлікту. Одним із альтернативних методів вирішення цивільних спорів є медіація.

Необхідність запровадження медіації в Україні обґрунтована тим, що це відповідатиме позиції узгодження національного законодавства із законодавством Європейського Союзу. Цьому питанню присвячена Директива Європейського парламенту та Ради Європи №2008/52 ЕС щодо деяких аспектів посередництва (медіації) у цивільних та комерційних справах від 21.05.2008 року [1].

В Україні медіація як альтернативний спосіб вирішення спорів робить лише перші кроки, визначаючи свої принципи, стандарти і засоби впровадження в суспільне життя. Проблемою сьогодні є те, що зараз немає прийнятого закону про медіацію, який би належно врегулював структуру правового механізму процедури медіації. Але не достатньо лише прийняти закон, щоб досягти позитивних результатів, потрібно ще внести зміни до таких нормативно-правових актів як Цивільно-процесуальний кодекс України (ЦПК), Господарсько-процесуальний кодекс України (ГПК), Закон України «Про запобігання корупції», Кодекс законів про працю в Україні (КЗпП). Це надасть змогу усунути колізій та прогалин у системі законодавства [2, с.173].

Верховною Радою України було прийнято проект закону «Про медіацію» від 17.12.2015 року [3]. Цей законопроект пропонує визначити правові засади надання послуг медіації, статус медіатора, особливості проведення медіації під час судового чи третейського розгляду, механізм контролю за якістю послуг медіації, основи державної політики в сфері медіації, а також поширити практику вирішення спорів позасудовими методами та забезпечити гармонічні відносини між інститутом медіації та судовими органами. Комітетом з питань правової політики та правосуддя було вірно зазначено, що у проекті відсутня чітка правова регламентація порядку доступу до професії медіатора та припинення статусу медіатора. Також невирішеним залишається питання про правовий статус медіатора як суб'єкта підприємницької діяльності або незалежної професійної діяльності [4].

Необхідною умовою належного функціонування інституту медіації є регламентація процедури медіації в таких нормативно-правових актах як ЦПК та ГПК. Наприклад, доцільним є надати суду право на обмеження процедури медіації не більше одного разу на рік, для того, щоб уникнути можливих зловживань правом та затягування судового процесу. Тому статтю 204 ЦПК можна доповнити такою підставою зупинення провадження у справі як спільне клопотання сторін про вирішення спору шляхом посередництва або переговорів [5].

В українському процесуальному праві слід передбачити запровадження механізму забор'язання судів надавати юридичної сили обов'язкового виконання угод, прийнятих внаслідок проведення процедури медіації. Потрібно також надати повноваження суду з власної ініціативи направляти сторін для досудового врегулювання спору до початку розгляду справи по суті або до моменту винесення остаточного рішення у справі. Важливо також прийняти кодекс етики медіатора і забезпечити його виконання, в якому потрібно передбачити відповідальність медіатора за порушення конфіденційності. У випадку грубого порушення кодексу етики медіатора треба надати сторонам можливість отримати компенсацію збитків шляхом подання позовної заяви до суду та здійснити заборону медіатору займатись медіацією в майбутньому [6, с.242].

Варто також вміти відрізнити такі поняття як медіація та врегулювання спору за участю судді, адже за своєю правовою природою ці поняття є різними, але не взаємовиключними у застосуванні. Медіація може бути проведена на будь-якій стадії судового процесу, а врегулювання спору за участю судді можливе лише до початку розгляду справи по суті, відповідно до статті 201 ЦПК. Відмінною рисою є тривалість вказаних процедур: медіація здійснюється в погоджений сторонами строк, а врегулювання спору за участю судді – протягом розумного строку, але не більше тридцяти днів з дня постановлення відповідної ухвали. Якщо медіація може бути проведена повторно, то врегулювання спору за участю судді можливо лише один раз, згідно ст. 202 ЦПК. Принцип конфіденційності інформації є обов'язковим як для медіації, так і для врегулювання спору за участю судді.

Позитивною рисою врегулювання спору за участю судді є відсутність судового формалізму під час проведення спільних або закритих нарад. При цьому суддя займає роль фахового посередника між сторонами і пропонує їм шляхи щодо мирного врегулювання спору. Медіація в такому випадку є менш ефективною, оскільки суддя, який має вищу юридичну освіту і ознайомлений із судовою практикою в аналогічних спорах, може прогнозувати і роз'яснювати сторонам процесуальні наслідки закінчення судового розгляду справи. Для використання медіації необхідно внести зміни до процесуальних кодексів України, оскільки використання медіації як процедури вирішення спору не передбачено [7, с.131].

Отже, виходячи із вищезазначеного ми зробили такі висновки: медіація

як альтернативний спосіб вирішення цивільно – правових спорів має велике значення для відновлення охоронюваних законом прав та інтересів суб'єктів господарювання, тому потрібно забезпечити законодавче оформлення її застосування та розробити програми розвитку медіації за підтримки державних органів. Інститут медіації треба вводити як позасудовий інститут, який буде діяти окремо від судових органів, але у взаємодії з ними. Медіація є кроком уперед для розвитку громадського суспільства в Україні, тому впровадження медіації повинно бути поступовим, виваженим із залучення широкого кола фахівців. Застосування нових механізмів вирішення спорів сприятиме розвантаженню судової гілки і задоволенню інтересів сторін з найменшими затратами часу і коштів.

1. Кисельова Т. Роль міжнародних договорів та місцевих НЦО в розвитку медіації в Україні. URL: <http://ukrmediabion.com.ua/files/Riselova.2014.paf>.

2. Залізник В.А. Медіація у вирішенні цивільно-правових спорів. Правове регулювання економіки. 2019. вип.16. с.171-178.

3. Проект закону України «Про медіацію» від 17.12.2015 року. URL: <http://www.zakonrada.gov.ua>.

4. Висновок комітету з питань правової політики та правосуддя від 02.09.2015 року щодо проекту Закону України «про медіацію» від 17.12.2015 року. URL: <http://www.zakonrada.gov.ua>.

5. Цивільно-процесуальний кодекс України від 18.03.22004 року, станом на 01.02.2021 року. URL: <http://www.zakonrada.gov.ua>.

6. Розман Ю.В. Медіація як альтернативний спосіб вирішення цивільно-правових спорів. Актуальні проблеми політики. 2016.вип.49. с.240-245.

7. Йосипенко С.Р. Принципи медіації у приватно-правових відносинах. Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2017. вип.35. с.130-132.

Дмитро Анісімов,
викладач кафедри
спеціальної фізичної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРОТИПРАВНОГО ВПЛИВУ НА РЕЗУЛЬТАТИ ОФІЦІЙНИХ СПОРТИВНИХ ЗМАГАНЬ В УМОВАХ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Відповідно до ст. 17 Конституції України зазначено, що захист інформаційної безпеки є однією із найважливіших функцій держави, справою всього українського народу.

У XXI ст. однією з найголовніших проблем нашого суспільства постала кіберзлочинність. У зв'язку з сучасними розробками в інформаційних техно-